

НЕЗАЛЕЖНАЯ ГАЗЕТА ШУМІЛІНШЧЫНЫ

СВІТАНАК

Беларусь,
твой народ
гарачаецца
Занацістага,
яснага дня!
М. Багдановіч.

№1 (273) СТУДЗЕНЬ 2020 ГОД

УЛАДА

ЛАТАРЭЙКІ ПА РАЗНАРАДЦЫ

Шумілінскі райвыканкам рассылае разнарадкі па латарэйках. Ці законна гэта?

Шумілінскі райвыканкам Віцебскай вобласці прапаноўвае супрацоўнікам мясцовых арганізацый купляць латарэйныя білеты «Прыдзвінне». Кіраўнікам прадпрыемстваў і ўстаноў рассылаецца адпаведны загад за подпісам намесніцы старшыні Шумілінскага райвыканкама Ірыны Шалахавай, паведамляе тэлеграм-канал Nexta.

“Прашу вас аказаць практычную дапамогу ў распаўсюджванні сярод работнікаў арганізацыі білетаў латарэі “Прыдзвінне”, тыраж № 26, розыгрыш прызавага фонду якога адбудзецца 14 лістапада 2019 года. Білеты неабходна атрымаць у аддзеле ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі райвыканкама. Грашовыя сродкі здаць не пазней за 22 лістапада”, — паведамляецца ў лісце чыноўніцы Шумілінскага райвыканкама.

Ёўрададзі разбіраецца, чаму распаўсюджваннем латарэек займаецца раённая ўлада, каму належаць гэтыя білеты і ці законна гэта ўвогуле.

“Прыдзвінне” — частка дзяржаўнага прадпрыемства “Беларускія латарэі”,

якое належыць Кіраўніцтву спраў прэзідэнта. Кошт аднаго білета — 2 рублі. У Шумілінскім райвыканкаме лічаць, што ў прапанове купіць білет няма нічога дрэннага, і адразу палічылі, хто і колькі білетаў мусіць набыць. Напрыклад, супрацоўнікам раённых бібліятэк трэба купіць 30 латарэек, ЖКГ — 50, ПМК — 50, Дома рамёстваў — 5, музея — 4.

Намесніца старшыні Шумілінскага райвыканкама па сацыяльных пытаннях Ірына Шалахава расказала Ёўрададзі, што сама гуляе ў латарэю “Прыдзвінне”, а разнарадкі купляць білеты дасылаюцца, каб людзям было зручна.

“Мы напісалі, каб тыя, у каго ёсць магчымасць, набылі білеты. Ніякай прымусовы ніяма”, — адмаўляецца размаўляць Ірына Шалахава.

Чаму менавіта райвыканкам займаецца распаўсюджваннем білетаў? Чыноўніца прапаноўвае паглядзець, хто заснавальнік гэтых латарэй (гэта Віцебскі аблвыканкам). “А райвыканкам прапаноўвае. Даводзіць інфармацыю, як і любую іншую. Вось і ўсё”, — кажа яна.

Усе аргументы, што райвыканкам прымушае людзей купляць латарэйныя білеты, чыноўніца адмаўляе.

“Ніякага прымусу. Хто хоча, той і купіць. Дзе напісана, што некага звольнілі, знялі, расстралялі? Скажыце, дзе такое напісана? Хто вам такое можа сказаць? Гэта прапанова, а не прымусовка. Адмовіцца можна заўсёды, але не бачу сэнсу. Можна, чалавеку зробім добра, ён выйграе латарэйны білет! Я сама гуляю, выйграла... але не аўтамабіль”.

Чыноўніца запэўнівае, што ніхто ў раёне яшчэ не скардзіўся на прапанову купіць латарэйны білет. Гэта не першы выпадак добраахвотна-прымусовай прапановы ад уладаў у Беларусі. Некалькі гадоў таму ў Пінску настаўнікам таксама “прапаноўвалі” набыць білет. Што праўда, тады пра прымус настаўнікі расказалі журналістам і гуляць у латарэю адмовіліся.

Юрыст: гэта незаконная прадпрымальніцкая дзейнасць

Але ці мае права райвыканкам рэкламаваць і распаўсюджваць латарэйныя білеты? Па словах юрыста Алега Граблеўскага, чыноўнікі Шумілінскага райвыканкама парушаюць закон па ўсіх франтах.

“Заснавальнікам латарэі “Прыдзвінне” з’яўляецца Віцебскі абласны выканаўчы камітэт, — расказаў Ёўрададзі Алег Граблеўскі. — Арганізатар — унітарнае прадпрыемства “Беларускія латарэі”. Ёсць указ прэзідэнта № 209 “Аб латарэйнай дзейнасці”, які вызначае парадак рэалізацыі. Згодна з гэтым дакументам за распаўсюд латарэй адказвае арганізатар — “Беларускія латарэі”. Што мы бачым на практыцы? Распаўсюдам фактычна займаецца прадстаўнік заснавальніка, а не арганізатар. Гэта першае парушэнне”.

Юрыст дадае, што распаўсюджваннем можна займацца выключна пры наяўнасці дамовы паміж арганізатарам і прадпрыемствам ці асобай, якая ажыццяўляе распаўсюджванне.

“Райвыканкам, не з’яўляючыся ні арганізатарам, ні заснавальнікам латарэі, фактычна займаецца распаўсюдам і атрыманнем грашовых сродкаў. Удзел выканкама, арганізацыі і прадпрыемстваў у такой рэалізацыі, на мой погляд, з’яўляецца тым, што ў Адміністрацыйным кодэксе называецца “незаконная прадпрымальніцкая дзейнасць” як мінімум”, — сказаў Алег Граблеўскі.

euradio.fm

ПАРТАЛ ТВАЙГО ГОРАДА: [HTTP://SHUMILINA.BY](http://shumilina.by)

ГАНДАЛЬ

АЖЫЯТАЖ У ПАСЁЛКУ СВЕТЛАСЕЛЬСКІ

У раёне пасёлка Светласельскі адбылося адкрыццё крамы «Санта» з піцэрыяй.

Крама «Санта» з вялізным ажыятажам адкрылася ў аграгарадку Светласельскі. Супермаркет знаходзіцца ў будынку на вуліцы Юбілейнай, 10 і прапануе вялікі выбар свежых прадуктаў. На месцы рыхтуюць паўфабрыкаты, стравы на грылі, японскія роллы і піцу. На адкрыццё сабралася каля тысячы чалавек, першым пакупнікам раздавалі бясплатнае марозіва.

Супермаркет адкрылі ў новым будынку, які пабудоваў сам рытэйлер. Гандлёвая зала атрымалася ўнушальная — звыш 400 квадратных метраў. Унутры магазіна цешаць вока шырокія праходы, вялікія вітрыны і цэлыя астраўкі з прадуктамі. Інтэр’ер тут светлы — чымсьці нагадвае скандынаўскі. На вуліцы сустракаюць фасады блакітнага колеру. Такой вялікай крамы ў Шумілінскім раёне яшчэ не было.

На адкрыцці быў поўны ажыятаж — натоўпы людзей сабраліся каля дзвярэй задоўга да запуску. Каб пазбегнуць нязручнасці, унутр парпускалі невялікімі групамі. Першыя пакупнікі ахвотна вивучалі асартымент, а ён тут немалы — больш за 8000 найменняў тавараў.

У першы дзень адкрыцця бойка разбіралі мяса і каўбасы, але найбольшы аншлаг быў у рыбнай зоне. На фіш-меню ў гэты дзень дзейнічалі добрыя зніжкі, так што рыба разлятася амаль імгненна.

Таксама тут можна знайсці розныя віды сушы-ролаў і кураня на грылі. А выпечка паступае з уласнай пякарні яшчэ гарачай. Перад пакупнікамі рыхтавалі італьянскія піцы з мацарэла і натуральнымі травамі ўсяго за 5,95 рубля.

Гандлёвыя аб’екты “Санта” ўжо добра прадстаўлены ў буйных гарадах і гарадзкіх раёнах, а таксама ў мясцовых крамах. І пры ўсім тым прапануюць такія ж выбар прадуктаў і магчымасцяў, што і жыхарам сталіцы і абласных цэнтраў. Цяпер у Светласельскім заўсёды будзе шмат тавараў, паўфабрыкатаў і гатовых страў. Заадно можна будзе зайсці за японскімі роламі ці італьянскай піцай. Ёсць спадзяванні, што супермаркет ўнясе ўклад у павышэнне ўзроўню жыцця ў аграгарадку.

Крама «Санта» у аграгарадку Светласельскі працуе з 9 да 23 гадзін. Пакупнікоў тут абслугоўваюць на пяці касах.

Алесь Шумскі

БУДАЎНІЦТВА

ЗАСЛУЖЫЛІ ДОБРУЮ РЭПУТАЦЫЮ

Якаснае і своєчасовае выкананне вытворчых заданняў — візітная картка шумілінскіх будаўнікоў.

З добрым настроем сустрэў Новы год калектыў камунальнага ўнітарнага будаўнічага прадпрыемства «Шумілінская ПМК-70». За 11 месяцаў 2019-га выканана падрадных работ на 11,5 млн рублёў, што ў параўнанні з тым жа перыядам 2018 га складае 139,9%.

Выручка - 14,9 млн рублёў. Гэта на 37,2% больш за аналігічны паказчык 2018 га. Складнікі поспеху — якаснае і своєчасовае выкананне вытворчых заданняў, што грунтуецца на высокай прадукцыйнасці працы. У мінулым годзе яна апырэдджвала ўстаноўлены нарматывы ў сярэднім на 3 адсоткі.

Добрая дзелавае рэпутацыя ПМК-70 ужо даўно перасягнула межы раёна. Шумілінскага будаўнікі пастаянна атрымліваюць заказы на аб’ектах жыллёвага, вытворчага і сацыяльнага прызначэння Віцебшчыны. У мінулым годзе яны рамантавалі будынкі і ўзводзілі новыя ў Віцебску і Віцебскім раёне, Гарадку, Полацку, Ушачах, ну і, вядома ж, у самым Шуміліна. На рахунку ПМК-70 - рэканструкцыя будынка, дзе размесціцца Ушачкая дзіцячая школа мастацтваў, капітальны рамонт з мадэрнізацыяй жылога дома №134 па вуліцы Горкага ў Віцебску, будаўніцтва 40-кватэрнага жылога дома па вуліцы

Камсамольская ў Гарадку, капітальны рамонт будынка вучэбна-бытавога корпуса Полацкага дзяржаўнага хіміка-тэхналагічнага каледжа, капітальны рамонт Шумілінскай СШ №1.

Кіраўніцтву прадпрыемства ўдалося стварыць калектыў вопытных прафесіяналаў. За кошт аператыўнага манеўравання рэзервамі яны пастаянна загружаныя працай, выконваюць задачы на розных аб’ектах.

Лепшыя паказчыкі па прадпрыемстве прадэманстравалі рабочыя пад кіраўніцтвам старэйшага прабаа Аляксандра Багданава, які на сваіх аб’ектах дамогся прадукцыйнасці працы 108%. Выдатна папрацавалі брыгады сантэхнікаў, узначаленыя старэйшым майстрам Сяргеем Філімавічам, выпрацоўка якіх на 61% перавысіла нарматывы. Ушчыльную да гэтага паказчыка падышла брыгада электрыкаў старэйшага майстра Арцёма Журавлёва. Добрых слоў заслугуваюць брыгада па выкананні пліткавых і цеплаізаляцыйных работ Аляксандра Шэбалаева, а таксама брыгада цесляроў Юрыя Мацюшкова.

vitvesti.by

Пераклад з расейскай рэдактара

ЭКАНОМІКА РАЁНА

ПАДВЕДЗЕНЫ ВЫНІКІ ЗА 2019 ГОД

На сумесным пасяджэнні прэзідыума раённага Савета дэпутатаў і раённага выканаўчага камітэта падводзіліся вынікі сацыяльна-эканамічнага развіцця раёна ў 2019 годзе і прагнозы на 2020 год, а таксама і праект бюджэту на наступны год.

Развіваць прыватны сектар эканомікі, шукаць інвестараў запатрабаваў старшыня Шумілінскага райвыканкама Віктар Гутараў.

Наступны год будзе завяршальным годам пяцігодкі. Планавыя заданні раёнам выкананы ў цэлым на 45%, таму 2020 год будзе вельмі напружаным і складаным. Трэба выявіць недахопы, якія нам перашкаджаюць эфектыўна працаваць. Выклікае насцярожанасць, што павялічылася колькасць прадпрымальнікаў, якія спыняюць сваю дзейнасць.

Паводле намесніка старшыні райвыканкама Святланы Цімашэнік, за 11 месяцаў раён з пяці паказчыкаў матрыцы задач выканаў адзін (зніжэнне затрат за 9 месяцаў склала мінус 5% пры заданні мінус 2). З 12 асноўных прагнозных паказчыкаў – тры: тэм

рознічнага тавараабароту – 107,2% (заданне 105%), тэмп росту тавараабароту склаў 122,8% (104%), зніжэнне ўзроўню выдаткаў на вытворчасць і рэалізацыю прадукцыі.

За 11 месяцаў не забяспечана вытворчасць прамысловай прадукцыі (103% пры заданні 105%), вытворчасць сельскагаспадарчай прадукцыі (97,7% пры неабходных 109,6%), колькасць працаўладкаваных грамадзян на новыя працоўныя месцы – 56 (70), не выканана заданне па прыцягненні прамых замежных інвестыцый.

Адзначаны невялікі рост сярэднемесячнай зароботнай платы – 738,5 рубля (712 руб.).

Няпростая сітуацыя склалася ў сельскай гаспадарцы: вытворчасць прадукцыі сельскай гаспадаркі 97,7%. Прырост вытворчасці

забяспечылі толькі УП «Шумілінскі райаграсэрвіс» (106,1), ААТ «Ляжні» (106,3%), ТАА «Вітконпрадукт» (101,1%). Знізіліся ў параўнанні з мінулым года пагалоўе, прывагі буйной рагатай жывёлы, надой малака на карову, таварнасць малака.

Упрадпрымальніцкім сектарам на падатковым уліку стаіць 107 арганізацый малога і сярэдняга бізнесу, 180 індывідуальных прадпрымальнікаў. За 2019 год зарэгістравана 6 новых арганізацый. Пры гэтым у працэсе ліквідацыі знаходзіцца 30 юрыдычных асоб, 45 ІП. Недзяржаўны сектар уносіць значны ўклад у эканоміку раёна, забяспечвае 62,7 экспарту тавараў, 43,3% паступленняў у кансалідаваны бюджэт, 30% занятых у эканоміцы.

У эканоміцы раёна заняты 7,4 тысячы чалавек (на 117 менш, чым у мінулым годзе). Сярэдняя зарплата склала 738,5 рубля (ад 590,6 рубля ў сельскай і лясной гаспадарцы да 933,2 рубля ў будаўніцтве). У 7 арганізацыях зарплата складае менш за 500 рублёў.

Ян Вайтовіч

СПОРТ

ГАННА СОЛА – У ЗБОРНАЙ

Ганна Сола з Шуміліна ўвайшла ў склад зборнай Беларусі па біятлону на этап Кубка свету у Оберхофе.

Трэнерскі штаб зборнай Беларусі па біятлоне вызначыўся са складам на этап Кубка свету, які прыме нямецкі Оберхоф.

На чацвёртым этапе Кубка свету ў гэтым сезоне ў мужчын Беларусі прадставяць Сяргей Бочарнікаў, Максім Варабей, Антон Смольскі, Мікіта

Лабастаў і Раман Ялетнаў. Сярод жанчын выступаць Ірына Крыўко, Дынара Алімбаева, Ганна Сола, Алена і Ірына Кручынкіны.

Этап Кубка свету ў Оберхофе пройдзе 9-12 студзеня. У першы дзень спаборніцтваў адбудзецца спрынтэрская гонка ў жанчын, якая пачнецца

ў 16.30 па мінскім часе. На наступны дзень пройдзе мужчынская спрынтэрская гонка (пачатак у 16.30).

На 11 студзеня намераны жаночая і мужчынская эстафетныя гонкі (пачатак у 14.00 і 16.15 адпаведна). У заключны дзень кубкавага этапу ў Оберхофе адбудзецца жаночая і мужчынская гонкі з масавым стартам (пачатак у 14.45 і 16.30 адпаведна).

Алесь Прыбярэжны

ПАПУЛЯРНЫЯ АРТЫКУЛЫ

ТОР-10 САМЫХ ПАПУЛЯРНЫХ НАВІНАЎ НА НАШЫМ САЙЦЕ

Чым запомніўся Вам год 2019? Традыцыйна прапануем чытачам <http://shumilina.by> ўспомніць самыя папулярныя матэрыялы мінулага ўжо 2019 года.

Прадстаўляем вашай увазе TOP 10 навінаў сайта, якія сабралі найбольшую колькасць праглядаў.

Усяго за 2019 на сайце было размешчана 1046 нататак пра падзеі ў Шуміліне, аб сацыяльна-эканамічным развіцці Шумілінскага раёна і грамадска-палітычным жыцці нашай краіны. Гэта на 235 нататкі больш, чым у 2018 годзе. Адбылося гэта дзякуючы актыўнай працы ў сацыяльных сетках. Прынамсі, менавіта гэта праца прынесла больш стабільную дзейнасць рэсурса і значны плён. І таму мы друкуем інфармацыю аб ТОП-10 самых папулярных навінаў мінулага года па выбару нашых чытачоў.

Зараз найбольш папулярныя публікацыі 2019 года сёння выглядаюць наступным чынам.

10. На дзесятым месцы з колькасцю праглядаў 1077 размешчаны артыкул аб «За лістапад атрымалі ў студзені».

Штарабіць, калі затрымліваюць заробак".

9. Дзевятае месца з колькасцю праглядаў 1147 займае артыкул аб "Почему белорусским властям стоило бы вступить за Настю Рыбку".

8. Восьмае месца з колькасцю праглядаў 1157 артыкул: "В ОАО «Агроборовинка» Шумилинского района покупали служебное авто при наличии долгов".

7. Сёмае месца — 1413 праглядаў: «Адчапіся ад майго мужа, у цябе свой ёсць» — як санта-барбара ў Шумілінскім раёне скончылася забойствам.

6. Шостае месца — 1643 праглядаў: "Как в Шумилинском районе не живут, а выживают. «Кому мы нужны тут?»

5. Пятае месца — 2226 праглядаў: "Судят бывшего председателя Шумилинского райисполкома, ему предъявлено обвинение по пяти коррупционным статьям".

4. Чацвёртае месца — 2372 праглядаў: Паблізу вёскі Прыазёрна легкавы аўтамабіль «Рэно» збіў веласіпедыста.

3. Трэцяе месца — 2870 праглядаў, артыкул пра стральбу каля кафэ: "Пасля застолля ў шумілінскім кафэ «Караван» нецвярозы хлопец адкрыў стральбу па вокнах".

2. Другое месца — 3074 праглядаў, артыкул пра дзіцячы летнік "Воспитатель из Витебска рассказала, почему работать в детском лагере просто невозможно".

1. На першым месцы — 3211 праглядаў, артыкул аб буйным выйграшы: «Я человек эмоциональный, скрывать свою радость не буду!» Как мама в декрете из Шумилино выиграла автомобиль".

Спадзяёмся, што ў 2020 годзе мы будзем яшчэ больш радаваць чытачоў матэрыяламі пра наш раён, а Вы будзеце часцей наведваць наш інфармацыйны партал "Навіны Шуміліна і рэгіёна" — <http://shumilina.by>.

Алесь Шумскі

ЗДАРЭННЕ

У ЛЕСКАВІЧАХ ЗАГАРЭЎСЯ ДОМ

23 снежня каля шасці гадзін вечара ў МНС паступіла паведамленне аб пажары дома ў весцы Лескавічы Шумілінскага раёна.

У выніку пажару ў доме было пашкоджана паталочнае перакрыцце. Прычына пажару высвятляецца. Сяргук Крупскі паводле матэрыялаў МНС

КРЫМІНАЛ

ТРУП У РАЦЭ

У Заходняй Дзвіне ў Шумілінскім раёне знойдзены труп зніклага мужчыны.

3 студзеня ў рацэ Заходняя Дзвіна ля вёскі Полцева Шумілінскага раёна знойдзены труп без вестак прапаўшага жыхара Віцебска Мікалая Елісеева. Пра гэта паведамлілі ва УУС Віцебскага аблвыканкама.

39-гадовы мужчына знік

у ноч з 16 на 17 лістапада мінулага года. Апошні раз яго бачылі ў абласным цэнтры каля бара «Кантынент» на праспекце Будаўнікоў. На целе загінулага няма бачных прыкмет гвалтоўнай смерці.

Сяргук Крупскі паводле матэрыялаў УУС

ДАБРАЧЫННАСЦЬ

НАВЕДАЛІ ПРЫТУЛАК

Па традыцыі перад Новым годам прадстаўнікі органаў улады і арганізацый Шумілінскага раёна наведваюць школьныя і дзіцячыя сацыяльныя ўстановы з падарункамі.

Вось і на гэты раз 27 снежня дабрачынная навагодняя акцыя адбылася ў Обальскім дзіцячым прытулку раённага сацыяльна-педагагічнага цэнтра.

Бадай што, арганізатары мерапрыемства пастараліся, каб кожнаму з дзевяці выхаванцаў дзіцячага прытулка было цікава і весела. Прынамсі, сапраўдную казачную феерыю стварыла вядучая мерапрыемства. Вельмі арыгінальным атрымалася музычнае навагодняе папуры з дзіцячых песенек і танцавальных нумароў.

І здаецца, дзеці шчыра паверылі ў казку. Яны весяліліся, спявалі і танцавалі, загадвалі свае самыя запаветныя жаданні. Свята атрымалася па-сямейнаму добрым і працудым.

Старшыня Шумілінскага райвыканкама Віктар Гутараў засяродзіў увагу важкасці на сённяшні дзень святочнага настрою кожнага дзіцяці. Вельмі хочацца, каб такое свята дзецям дарылі бацькі. Бо самае дарагое, што ёсць у любога чалавека — гэта сям'я. Напрыканцы Віктар Сяргеевіч ад райвыканкама падарыў прытулку новы ноўтбук.

З падарункамі ў прытулак прыехалі прадстаўнікі раённай арганізацыі ГА «Белая Русь», участка электрасувязі, аддзела па

адукацыі райвыканкама, суда і пракуратуры Шумілінскага раёна, райаддзела Следчага камітэта, Обальскай, Мішневіцкай і Слабодскай школ, Шумілінскай СШ № 1, адасобленай групы АРВК, раёна газаабеспячэння, цэнтра банкаўскіх паслуг № 225 «Беларусбанка», лягаса, раённага аб'яднання прафсаюзаў, ПМК-70, ОКЗ.

Атрымалі дзеці пачастункі ад настаўцаў храма Святога Ануфрыя Уладзіміра Пучынскага. Павіншаваў дзяцей з Новым годам былы дырэктар Обальскай СШ Аляксандр Штокін і падарыў традыцыйнае вядзерца мёду.

М. Амбросаў

АБ'ЯВА

• Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Світанак» паведаміце рэдакцыі аб гэтым – зрабіце бесплатную падпіску. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце. • Калі прачыталі «Світанак», то калі ласка, перадайце знаёмым.

• Наша газета стала размяшчаецца на партале <http://kamunikat.org>, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спамаваць са старонкі: <http://kamunikat.org/svitanak.html> для далейшага выкарыстання яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

ПАЛІТАЛОГІЯ

КАРОТКІЯ ВЫНІКІ ПЕРШАГА ГОДА
ЭЛЕКТАРАЛЬНАЙ ВАКХАНАЛІІ

Апошні «Азбука паліталогіі» ў 2019-м. Зразумець унёсак гэтага года ў наша жыццё, не адышоўшы на пэўную дыстанцыю, няпроста. Тое, што сёння здаецца лёсавызначальным, праз пэўны час можна і не прыгадаць.

Да тых навінаў, у якіх няшмат шанцаў прэтэндаваць на статус значных падзей, можна смела аднесці кадравыя перастаноўкі на вяршыні кіраўнічай вертыкалі.

У 2019 годзе кадравыя рашэнні адзіным палітыкам (АП) прымаў неаднаразова. Самае прыкметнае — прызначэнне былога першага намесніка старшыні беларускага КДБ генерал-маёра Ігара Сяргеевіча Кіраўніком адміністрацыі АП...

Не будзьце такімі наіўнымі
12 верасня падчас чарговага разгляду кадравых (!) пытанняў

прагучала слова «вакханалія». Цытую: «У палітыцы, я ўжо сказаў, мы пачалі здаваць экзамен. Сённяшняя перадвыбарчая вакханалія, інакш яе не назавеш, перад парламенцкімі выбарамі кажа пра тое, што гэта проста рэпетыцыя прэзідэнцкіх выбараў».

Уменне падбіраць дакладнае слова для апісання палітычнай рэальнасці — адна з адметных асаблівасцяў АП. Дазволю сабе яшчэ адну цытату: «У краіне кіраванай, у нашай краіне, для сябе мы павінны правесці гэтыя

выбары».

Лепш, мабыць, і не скажаш. І больш адпаведнай аўдыторыі, чым прэтэндэнты на хлебныя месцы ва ўладнай вертыкалі, для гэтага не абраць. Хто такія мы, і для каго яны праводзяць выбары? Мы — гэта прадстаўнікі ўлады. Выбары яны праводзяць для сябе. А вы думалі, для грамадства? Для карэкцёрскай курсу развіцця краіны? Не будзьце такімі наіўнымі.

Зразумела, што такога роду выбары правесці паводле Канстытуцыі немагчыма, толькі ў рэжыме «вакханаліі», і толькі ў кіраванай краіне, што і было чарговым разам пасляхова прадэманстравана.

Але наколькі б жорстка ні кантралявалася краіна, пэўныя асцярогі для арганізатараў электаральных «вакханалій» заўсёды існуюць. Нездарма ж у паліталогіі ёсць паняцце «выбары, якія перакульваюць», пад якімі разумеецца дэмакратызацыя аўтарытарнага рэжыму з дапамогай часткова свабодных выбараў, што не выключаюць перамогу апазіцыі.

Беларускаму аўтарытарнаму рэжыму такога кшталту выбары бліжэйшым часам не пагражаюць. Рэжым больш чым кансалідаваны, і ўнутранай «вакханаліі» ён можа не баяцца пры ўмове пераносу яе («вакханаліі») вонкі. Порах у парахуніцах для гэтага ў рэжыму маецца.

Трэба ўпірацца

2019 год заканчваецца ўпэўненым ростам даходаў насельніцтва і заробтнай платы (за студзень-кастрычнік — 7,3% і 7,6% адпаведна) на фоне вельмі сціплага росту ВУП (1,1%). Гэтыя «нажніцы» наглядна ілюструюць важную асаблівасць беларускай мадэлі — дамінаванне палітычных мэтай над эканамічнымі.

Шматлікія публічныя выказванні АП з нагоды вяршэнства эканомікі не павінны ўводзіць у зман. Абмяжуюся адной цытатай: «Будзе эканоміка — будзе ўсё: і бяспека, і кібербяспека, і ў СМІ будзе бяспека. Калі не будзе эканомікі, ніякая інфармацыйная бяспека, канцэнцыі, законы, драконаўскія метады, палачная дысцыпліна не дапамогуць. У якім выпадку не будзе ў нас эканомікі, мы таксама ведаем. І гэта, на жаль, таксама завязана на дысцыпліну і выканаўчасць».

Хто ясна думае, той ясна выкладае. Справядліва і адваротнае. Рэкамендуем перачытаць цытату, прычым пажадана двойчы. Калі не будзе эканомікі, то дысцыпліна, нават у яе крайнім (палачным) варыянце, дапамагчы не ў стане. Гэта з аднаго боку. Аднак не варта спяшацца з канчатковай высновай, у эканамічнага медалю ёсць і іншы бок, бо існаванне

эканомікі наўпрост «завязанае на дысцыпліну і выканаўчасць».

Вось такі дамарослы біном Ньютана, разабрацца ў якім аўтар «Азбукі паліталогіі» не здольны.

Палачная дысцыпліна неаднаразова дэманстравала сваю эфектыўнасць у гісторыі, напрыклад, пры будаўніцтве пірамідаў, а ў мінулым стагоддзі — на лесапавале. Але драўніну ў прамысловых маштабах з дапамогай дэдаўскіх пілаў і сякераў сёння не нарыхтоўваюць, што ж тады казаць пра падрыхтоўку высакласных спецыялістаў, у прыватнасці, медыкаў.

13 снежня на сустрэчы са студэнтамі медыцынскіх ВНУ АП «канстатаваў адсутнасць сур'ёзнай праблемы з адтокам урачэбных кадраў з краіны». Характэрна, што ў афіцыйным прэс-рэлізе адсутнасць праблемы была праліюстраваная негатыўнай дынамікай за два апошнія гады. Мяркуюць самі: «Паводле дадзеных Міністэрства аховы здароўя, з пачатку гэтага года з Беларусі з'ехалі для працы за мяжой каля 200 лекараў, прыехалі назад — 20 чалавек. У 2018 годзе іх было 158 і 40 адпаведна». Гэта значыць, за няпоўны год колькасць лекараў, якія эмігравалі, павялічылася на 27%, а колькасць тых, якія вярнуліся, скарацілася ўдвая!..

(працяг на стар. 4)

УЛАДА

...ПОД РАЗДАЧУ ПОПАЛИ ПАТРИОТЫ БЕЛАРУСИ

Выступленне офіцыйнага лідера дало картбланш на рэпрэсіі супраць несогласных с «углубленной интеграцией» и оппозиции вообще... В последние дни в Беларуси работает какой-то бешеный конвейер судов над участниками декабрьских массовых акций. Десятки людей, выходивших на митинги за независимость своей страны, получают штрафы и административные аресты.

Согласно букве закона, этих людей наказывают за то, что массово вышли на улицу без разрешения властей. Но по сути мы видим одиозное, абсурдное явление: государство карает убежденных патриотов, готовых отстаивать суверенитет без отмашки сверху. Такова аморальная логика авторитарного режима: давить всё, что шевелится, потому что оно может покачнуть трон.

Всё покатилося по привычным рельсам

А ведь поначалу могло даже показаться, что не только декабрь теплый, но и политическая оттепель началась. Акции 7 и 8 декабря в Минске, вызванные опасением, что Александр Лукашенко и Владимир Путин могут подписать опасную для суверенитета программу «углубления интеграции», прошли без разгонов и задержаний.

Причем оба раза колонна под крамольными бело-красно-белыми флагами несколько

часов свободно разгуливали по городу, 8 декабря дошла даже до посольства России, чтобы вручить петицию. Без брутальности со стороны силовиков прошли также уличные выступления в столице 20, 21 и 29 декабря, акции в других городах.

Поразительную галантность милиции ряд обозревателей объяснил тем, что белорусскому лидеру, который встречался с российским коллегой в Сочи 7 декабря, а затем в Петербурге 20 декабря, эти протесты оказались по-своему выгодны. Мол, Лукашенко и сам упирается, не желая идти на кремлевский вариант «углубленной интеграции», а тут — вон какой наглядный аргумент: мой народ уже на дыбы становится, так что не выкручивайте руки!...

Конвейер работает исправно

Милиция и суды и так уже поставили на конвейер наказание участников декабрьских выступлений. Ну а после публичной отмашки с

самого верха как не проявить особое рвение!

Между тем к концу декабря протесты и без того стали выдыхаться. Во-первых, само «углубление интеграции» капитально подвисло. Во-вторых, организаторы допустили ошибки, частили с акциями и не слишком привязывали их к резонансным событиям. В-третьих, уже в декабре начались суды, и в частности был изолирован харизматичный лидер протестов Павел Северинец, что обезглавило эту уличную кампанию и отпугнуло часть потенциальных участников.

В такой ситуации властям вроде как можно было бы и не усердствовать далее со штрафами и сутками. Зачем раздражать Запад, с которым ныне потепление? Тем более что новых акций оппозиция пока не намечает. Нет взрывных поводов. Неясно, когда подпишет и подпишет ли вообще эти чертовы дорожные карты Лукашенко. С Россией пошла нефтегазовая заруба, белорусский президент уже сам признается, что с Путиным не договорился.

Но тем не менее, силовикам послан недвусмысленный месседж — «прекратить всякие шатания». Так что сейчас милиция, вопреки стараниям нового министра Юрия Караева гуманизировать

имидж ведомства, может вернуться к прежним практикам (вспомним разгон Дня Воли в 2017-м). В общем, шансы Северинца или кого-то еще эффектно водить по столице колонны под бело-красно-белыми флагами резко уменьшаются.

К слову, 10 января Северинцу, только что вышедшему после 15-суточной отсидки за акцию 7 декабря, влепили еще 30 суток ареста — за участие в акциях 20 и 21 декабря. Вдобавок политик должен выплатить 1350 рублей штрафа за призыв к участию в несанкционированной акции против интеграции с Россией 20 декабря.

В числе прочих сегодня оштрафован на 540 рублей писатель Владимир Орлов, прочитавший на одном из митингов свое знаменитое эссе о независимости. Наказание национальностью элиты, представителей продвинутой, наиболее сознательной части общества за публичное проявление патриотических чувств выглядит театром абсурда.

Режим страшится политизации масс

Но у этого абсурда есть своя логика. Это авторитарная логика, выстроенная вокруг задачи удержания власти. Мы не знаем, использовал ли Лукашенко протесты против интеграции как козырь в

закулисной игре с Путиным. Но давно известно, что белорусского руководителя злят и нервируют любые уличные выступления, если это не пляски БРСМ в вышиванках.

Стало общим местом говорить об аполитичности белорусов. Однако это во многом потому, что они 25 лет под прессом. Причем не сразу смирились: в 1990-х уличные марши иной раз превращались в настоящие битвы.

И в принципе белорусы могут быстро политизироваться. Вспомним: несколько месяцев относительной вольницы перед выборами 2010 года настолько раскрепостили публику, что в итоге получилась многолюдная (до 20-30 тысяч участников) Площадь, разгон которой обернулся для Лукашенко жестокой ссорой с Западом и санкциями против режима. «Дармоедские» протесты 2017 года тоже быстро обогатились политической повесткой в духе «уходи!» (адресат был всем понятен).

Прошлогодние декабрьские протесты также имели двойную направленность — как против интеграции с Россией, так и против политики белорусских властей, которая, по мнению участников, и поставила под угрозу суверенитет...

Александр Класковский
naviny.by

ПАЛІТАЛОГІЯ

(пачатак на стар. №3)

Незалежнасць каштуе дарага

Але, мабыць, на ролю галоўнай падзеі года могуць смела прэтэндаваць чарговыя разборкі ўнутры так званай Саюзнай дзяржавы. Адрозненне разбораў узору 2019 года ад папярэдніх палягае ў тым, што іх удзельнікі за год не прасунуліся ні на крок.

Старт беспрэцэдэнтным перамовам, што беспрэцэдэнтна зацягнуліся, быў дадзены на пасяджэнні Савета Міністраў Саюзнай дзяржавы 13 снежня ў Брэсце, на якіх старшыня ўрада РФ Дзмітрый Мядзведзеў абвясціў два сцэнары развіцця сумеснага інтэграцыйнага тварэння. Адзін — кансерватыўны, без павышэння існуючага ўзроўню інтэграцыі дзвюх краін. Другі — той, які прадугледжвае шчыльную інтэграцыю.

«Хачу асабліва падкрэсліць: Расія гатовая і далей прасоўвацца па шляху будаўніцтва Саюзнай дзяржавы, уключаючы стварэнне адзінага эмісійнага цэнтра, адзінай мытнай службы, суда, Падліковай палаты», — заявіў Мядзведзеў. Праз год падчас сваёй штогадовай прэс-канферэнцыі прэзідэнт РФ Уладзімір Пуцін практычна даслоўна пацвердзіў прыярытэт кансерватыўнага варыянту.

Незалежныя беларускія аналітыкі першы варыянт ацанілі як «шантаж не толькі Лукашэнкі, але і ўсяго беларускага народа» (Яраслаў Раманчук) і «ўльтыматум» (Валерый Карбалевіч).

Здавалася б, з такімі рашучымі ацэнкамі складана спрачацца. Аднак яны перакладаюць праблему з хворага галавы на тое, каб на здаровую, а на галаву, якая не з'яўляецца ініцыятарам праблемы.

Марыць не шкодна, шкодна не марыць. Аднак калі кіраўніцтва Беларусі хоча атрымліваць кампенсацыю за падатковы манеўр (8–12 мільярдаў долараў да 2020 года) і газ па цэнах Смаленскай вобласці, і пры гэтым заставацца незалежным ад Крамля, то гэта будзе перабор, з якіх бы пазіцый мы яго ні разглядалі.

Незалежнасць, як неаднаразова нагадваў АП, каштуе дарага. Таму барацьбу за незалежнасць неабходна пачынаць з усведамлення грамадствам гэтай азбукавай ісціны і з гатоўнасці бліжэйшым часам зацягнуць паясы.

Сяргей Нікалюк
«Новы Час»

УКРАЇНА

ЖЫВЫ, РУХОМЫ, СВАБОДНА
РАЗМАЎЛЯЕ НА ДЗЯРЖАЎНАЙ МОВЕ...

Пераход на новы часавы пояс меў для краіны пэўны сэнс: мы ўсе не глядзелі навагодні зварот Уладзіміра Пуціна. Ну, не зусім усе, зразумела: некаторыя заўзятая прыхільнікі крамлёўскага летуценніка і палітычныя мазахісты маглі ўключыць адзін з расейскіх інтэрнэт-каналаў і паслухаць, што ён там кажа.

Аналагічны кантэнт Аляксандра Лукашэнкі можна было не слухаць: за мінулыя гады ўсе ведаюць пра што, што і каму ён скажа. Нечаканасць у дадзеным выпадку выключаная. Сапраўды, ён жа не Ельцын які-небудзь. І не пацан. Таму гук ў многіх маіх знаёмых быў у тэлевізары выключаны...

А раніцай можна было ўключыць кампутар і паглядзець першы навагодні зварот прэзідэнта Украіны Уладзіміра Зяленскага.

Так, сябры мае, на постсавецкай прасторы з'явіўся новы заканадавец мод. Замест стомленых старых дзядзькоў, сівых, з мяшком пад вачыма, з'явіўся малады сучасны чалавек, у «водолазцы», на якім добра сядзіць гарнітур, што не нагадвае пра звычайныя насіць бронекамізэльку, і які казаў свабодна і ўпэўнена.

Прэзідэнт Украіны прадставіў сябе

Валодзем Зяленскім, які прыехаў дадому пасля карпаратыву і катэгарычна не жадае чуць нічога, акрамя навагодняга віншавання. Гэта значыць, віншаванні і пажаданні — так, а вось справаздачы аб праведзенай працы і ўсю іншую лухту — дакладна не. Так што зварот прэзідэнта Уладзіміра Зяленскага да народа быў адначасова і зваротам да самога сябе, да сярэднестатыстычнага украінца, які хоча аднаго — міру, асабістага шчасця і, нарэшце, эканамічнай стабільнасці.

Ён не апраўдваўся з нагоды няўдач. Ён радаваўся удачам і заклікаў сваіх суграмадзян, якія працуюць і ваююць, ды галасуе «за» ці «супраць» яго і яго партыі, радавацца таму ж.

І яшчэ. Зяленскі заклікаў да адзінства. Ён казаў пра адрозненні, якія здаюцца прынцыповымі, — сацыяльныя, этнічныя, культурныя, рэгіянальныя — але якія

ПАЛІТВЯЗЕНЬ

ЛІСТЫ З ВОЛІ ЦЯПЕР – НА ВАГУ ЗОЛАТА

У апошнім па часе лісце да віцебскіх праваабаронцаў палітвязень Міхаіл Жамчужны выказвае меркаванне, што грамадства губляе цікавасць да яго, паведамляецца на сайце "Віцебскай Вясны". Моцная плынь карэспандэнцыі, якую атрымліваў годам раней, ператварылася ў рэдкія лісты. Жамчужны звязвае гэта з электаральнай кампаніяй, якая праходзіла ў Беларусі.

«Гэтыя выбары ўсіх маіх адрасантаў выбілі з сядла. Шчыра спачуваю ім. Разумею, як цяжка вытрымаць трохмясячны выбарчы марафон – як у якасці кандыдатаў, так і назіральнікаў на выбарчых участках», – выказвае сваё разуменне сытуацыі ў краіне Міхаіл Жамчужны.

«Так, сапраўды, палітвязень Жамчужны неаднаразова паведамляў мне ў лістах пра тое, што інтэнсіўнасць ліставання з грамадзянскімі актывістамі заўважна паменшылася. Цяпер лісты з волі, са словаў Міхаіла, сталі «на вагу золата». Цяпер яны прыходзяць радзей, кола падтрымкі і ўвагі грамадзкасці да зняволенага звужаецца», – мяркуе

праваабаронца з Віцебску Леанід Свецік. Апошнім часам у Жамчужнага з'явіліся праблемы з падачай скаргаў у суды. Фактычна адміністрацыя калоніі пазбавіла палітвязня канстытуцыйнага права на абарону.

«Цяпер блакуюць маю перапіску з судамі, патрабуючы даклеіваць марку за 5 капеек. Заявы вяртаюць, тэрміны абскарджання канчаюцца, і рашэнні набываюць законную моц. А гэтую марку мне ўзяць няма дзе! Сытуацыя бязвыхадная...» – паведамляе ў лісце палітвязень.

Жамчужны лічыць, што такія абмежаванні звязаныя з тым, што ён выпрацаваў правільную стратэгію

зусім не адмяняюць таго, што з'яўляецца агульным, а часам і агульначалавечым.

Гэта і было галоўным пасланнем: пра што б не казаў Зяленскі — пра надзею на вяртанне «дамоў» Данбаса і Крыма, вяртанне з палону маракоў і ўкраінскіх патрыётаў, якія змагаліся за цэласнасць краіны.

І імёны стаўпоў ўкраінскай культуры прыйшліся дарэчы — таму што менавіта культура павінна выканаць вядучую аб'яднаўчую ролю. І той факт, што асабіста прэзідэнт займаў на экране менш за палову адведзенага на віншаванне часу, таксама падкрэслівала: у навагоднюю ноч забудзем пра палітыку. Будзем памятаць пра Украіну і ўкраінцаў.

Можа быць таму, што палітыка пацягнулася ў гэты момант, хацелася верыць Зяленскаму.

Хай у яго атрымаецца. Хай у Украіны атрымаецца. Хай украінцы будуць шчаслівыя, і свет прыйдзе ў іх дамы. Усе дамы. Незалежна ад адрозненняў.

(скарочана)

Аляксандр Фядута
belsat.eu

абароны ў судах.

Палітвязень высока ацэньвае працу ўсіх праваабаронцаў, бо ад 2014 году аніводны грамадзянскі альбо палітычны актывіст не быў асуджаны на зняволенне.

«Я, знаходзячыся ў месцах пазбаўлення волі і супрацоўнічаючы з праваабаронцамі ад жніўня 2014 года, пераследаваў адзіную мэту – каб палітвязняў у Беларусі больш не было», – піша Міхаіл Жамчужны.

У апошнія дні снежня, перад чарговай пасадак у ШІЗА, Міхаіл Жамчужны паспяхаўся павіншаваць усіх прадстаўнікоў грамадзянскай супольнасці Беларусі з цудоўнымі зімовымі святамі: «Жадаю ўсім здароўя! Жыве Беларусь!»

“Віцебская вясна”
vitebskspring.org

Ад рэдакцыі: лісты пішыце сюды 213410, ПК-9, бр.31, ПКТ, вул. Дабралюбава, 16, г. Горкі, Магілёўская вобласць, Беларусь Жамчужнаму Міхаілу Ігаравічу

БЕЛАРУСЬ – ЗША

БЕЛАРУСЬ АСЬЦЯРОЖНА ПАДТРЫМАЛА ЗША

Напружанасць паміж ЗША і Іранам пасля забойства генэрала Касэма Сулеймані выклікала зусім розную рэакцыю Беларусі і Расеі.

Расея ў амэрыкана-іранскім канфлікце фактычна падтрымлівае Тэгеран. РФ разам з Кітаем забякавалі заяву Рады Бяспекі ААН па асуджэнні атакі на амэрыканскую амбасаду ў Іраку, якая адбылася 31 сьнежня. Міністэрства абароны Расеі ўсяляк расхвальвае забітага Касэма Сулеймані, расейскія дзяржаўныя мэдыі асуджаюць ЗША. І гэта зразумела, бо падчас вайны ў Сырыі РФ і Іран былі саюзнікамі. А ў ЗША Масква бачыць непрымірымага ворага.

Беларусь рэагуе інакш. Беларускія дзяржаўныя мэдыі імкнуцца захоўваць нейтралітэт у канфлікце Вашынгтону і Ірану. І на гэтым тле выдзяляецца тэлефонная размова міністра замежных спраў Беларусі Уладзімера Макея зь дзяржаўным сакратаром ЗША Майкама Пампэа 6 студзеня.

З сайту МЗС Беларусі незразумела, хто каму патэлефанаваў. Але сам факт размовы міністра з асобай, адказнай за замежную палітыку ЗША ў момант

вострага канфлікту Злучаных Штатаў з Іранам, даволі паказальны. Макей мог бы дзеля раўнавагі патэлефанаваць у Тэгеран. Але не.

Другі момант. Паводле інфармацыі МЗС Беларусі, «зь беларускага боку пацверджана гатоўнасць прыняць Дзяржаўнага сакратара ЗША зь візітам у ўзаемапрымальныя даты, адзначана важнасць адкрытага абмену думкамі па пытаньнях развіцця двухбаковых адносінаў, сытуацыі ў рэгіёне і сьвеце ў цэлым». То бок, беларускае пасланьне ў Вашынгтон такое: мы вас чакаем.

І самае галоўнае. Падчас тэлефоннай размовы Уладзімер Макей «выказаў асуджэнне любых дзеянняў, якія парушаюць прадугледжаныя Венскай канвенцыяй аб дыпламатычных зносінах прывілеі і імунітэты дыпламатычных прадстаўніцтваў».

Нагадаю, што ракетны удар ЗША, у выніку якога быў забіты Касэм Сулеймані, стаў адказам на атакі на

амэрыканскую амбасаду ў Іраку. І Макей, асуджаючы «любых дзеяньні» супраць «дыпламатычных прадстаўніцтваў», фактычна салідарызуецца з пазыцыяй Вашынгтону. У гэтым кроку выявілася прынцыповае адрозьненне ад пазыцыі Расеі, якая ў ААН адмовілася асудзіць атаку на амэрыканскую амбасаду ў Іраку.

Цяперашняя пазыцыя афіцыйнага Менску паказвае, як моцна памянлася замежная палітыка Беларусі. У 1990-2000-я гады беларускае кіраўніцтва праводзіла жорсткі антыамэрыканскі курс. Лукашэнка тады бег наперадзе паравоза і ўвесь час асуджаў Расею за ляяльнасць да Захаду і ЗША.

І наадварот, з Іранам тады сябравалі. З'явіўся нават нейкі антыамэрыканскі саюз краін-ізоляў: Беларусь, Іран, В'яцзуэла, Куба і інш. Тады Беларусь нават спрабавала распрацоўваць нафавыя радовішчы ў Іране, але беспаспяхова.

Аднак часы мяняюцца. Беларусь выйшла з міжнароднай ізаляцыі, пачаўся працэс нармалізацыі адносін з Захадам. У выпадку чаго, Іран наўрад ці стане абараняць незалежнасць Беларусі.

А вось ЗША ўсяляк падкрэсьліваюць падтрымку беларускага сувэрэнітэту. Пра гэта казалі падчас мінулагадніх візытаў у Менск дарадцы прэзідэнта ЗША па нацыянальнай бясьпецы Джон Болтана і намесьніка дзяржсакратара Дэйвіда Гэйла. Плянаваны візыт Пампэа ў Менску, паводле прэс-рэлізу Дзяржаўнага дэпартаменту Злучаных Штатаў, меўся «падкрэсьліць прыхільнасьць ЗША да сувэрэннай, незалежнай, стабільнай і квітнеючай Беларусі». Камэнтуючы тэлефонную размову з Макеем, прэсавая сакратарка Дзярждэпартаменту ЗША Морган Артагус заявіла: «Дзяржсакратар высока ацаніў падтрымку Беларусі ў асуджэнні нападу на амбасаду ЗША ў Багдадзе. Сакратар Пампэа пацвердзіў моцную прыхільнасьць ЗША да сувэрэннага і тэрытарыяльнай цэласнасьці Беларусі».

Для Беларусі якраз цяпер, падчас вострага крызысу ў адносінах з Расеяй, такая пазыцыя ЗША вельмі важная. У гэтым сэнсе жэст афіцыйнага Менску цалкам лягічны і прагматычны.

Валер Карбалевіч
www.svaboda.org

Заснавальнік: Салодкі Сяргей Аляксандравіч
Рэдактар: Шчамлёў Аляксандр Міхайлавіч

Адрас рэдакцыі: 211262, Шумілінскі раён, п/а Амбросавічы.
Тэл. 3-73-74, маб. +375299870742.
Газета выдаецца з верасня 2000 г.

Падпісана да друку 16.01.2020 у 19.20
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры дапамозе аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.